

Ysgrifennu Ewyllys: canllaw cyflym

Bwriad yr wybodaeth ganlynol, sy'n cael ei darparu i chi gan Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru, yw eich helpu i wneud eich Ewyllys, ond nid yw wedi'i chynllunio i ddisodli cyngor cyfreithiol. Gobeithio y bydd yn ddefnyddiol i chi.

1. Pam ddylwn i wneud Ewyllys?

Mae Ewyllys yn sicrhau y bydd eich holl dymuniadau'n cael eu parchu a'u cyflawni'n gywir, pan na fyddwch yn gallu goruchwylio eich ceisiadau'n bersonol. Mae'n golygu mai'r rhai rydych chi'n poeni amdanynt fwyaf fydd yn elwa fwyaf. Mae'n osgoi gadael i rywun nad ydych yn dymuno iddo wneud hynny elwa o'ch ystâd. Mae'n arbed anhapusrwydd ac anghydfod cyfreithiol.

Mae'n arbennig o bwysig gwneud Ewyllys os oes gennych chi blant, i benodi gwarcheidwad a sicrhau bod eich dymuniadau am eu lles yn cael eu bodloni.

2. Sut gallaf wneud Ewyllys?

Yn y gymdeithas sydd ohoni heddiw, mae llawer o wahanol ffyrdd y gallwch wneud Ewyllys. Yn Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru, rydym wedi ymrwymo i nifer o bartneriaethau hyd yn oed, sy'n galluogi ein cefnogwyr i ysgrifennu eu Hewyllys **am ddim** – heb unrhyw rwymedigaethau o gwbl.¹ Er enghraifft, gallwch wneud y canlynol:

a) Cyfarfod cyfreithiwr

Rydym yn rhan o'r **Rhwydwaith Ewyllysiau Am Ddim Cenedlaethol**, sy'n rhoi dewis o gyfreithwyr lleol i chi eu defnyddio. I dderbyn pecyn gwybodaeth, anfonwch e-bost i graeme.cotterill@northwaleswildlifetrust.org.uk neu ffoniwch ni ar 01248 351541 a gofyn am Graeme.

Rydym hefyd wedi ffurfio partneriaeth gyda **Chyfreithwyr Gamlins LLP** i gynnig gwasanaeth ysgrifennu ewyllys sylfaenol am ddim yn eu swyddfeydd yn y Bala, Bangor, Bae Colwyn, Conwy, Dolgellau, Llandudno a Llandrillo-yn-Rhos. Soniwch am y cynnig wrth wneud apwyntiad – mae'r manylion cyswllt ar gael yn

<http://gamlins.com/contact-gamlins>

Er y bydd yr opsiynau uchod yn galluogi i chi arbed arian, gallwch, wrth gwrs, ddefnyddio eich cyfreithiwr eich hun, gofyn i berthynas neu ffrind awgrymu un neu fynd i <https://solicitors.lawsociety.org.uk> i ddefnyddio gwasanaeth 'Dod o hyd i gyfreithiwr' Cymdeithas y Gyfraith.

Rôl unrhyw gyfreithiwr yw mynegi eich dymuniadau chi mewn ffordd syml, fel bod eich bwriadau'n glir.

Meddyliwch ymlaen llaw am eich dymuniadau a gwnewch nodiadau i fynd gyda chi – mae rhai awgrymiadau i'w gweld isod.

b) Cynllunio o gartref

Gall cwnselydd cymwys o **The Goodwill Partnership** wrando ar eich cyfarwyddiadau ar amser sy'n gyfleus i chi. Mae pob Ewyllys yn cael ei hadolygu gan gyfreithiwr. Ewch i <https://www.thegoodwillpartnership.co.uk/north-wales-wildlife-trust/> i wneud apwyntiad.

c) Mynd ar-lein

Gan ddefnyddio makeawillonline.co.uk, gallwch lunio Ewyllys ddrafft mewn cyn lleied â 30 munud a chael cyfreithiwr i'w gwirio o fewn ychydig ddyddiau. Y man cychwyn yw

<https://makeawillonline.co.uk/northwaleswildlifetrust> – neu os yw'n well gennych chi wneud ewyllys ar-lein heb rannu unrhyw wybodaeth am unrhyw roddion i ni, gallwch fynd i <https://makeawillonline.co.uk/online-wills>

Os oes gennych chi ystâd gymhleth, byddem bob amser yn argymhell mynd i weld cyfreithiwr wyneb yn wyneb.

¹ Ym mhob achos, rydym yn talu cyfradd ddewisol am ysgrifennu nifer cyfyngedig o Ewyllysiau syml – os yw'r materion yn fwy cymhleth, bydd rhaid i chi dalu ffioedd ychwanegol.

3. Pa wybodaeth fydd arnaf ei hangen?

Po fwyaf o wybodaeth sydd gennych chi gyda chi pan fyddwch yn gwneud eich Ewyllys, y cyflymaf a'r hawsaf fydd y broses.

Dylech ddechrau drwy ddod o hyd i unrhyw Ewyllys flaenorol (os oes gennych chi un) ac unrhyw ddogfennau eraill a allai fod yn bwysig yn eich barn chi, a gwneud coeden deuluol o'ch perthnasau byw agosaf. Wedyn gwnewch rai rhestrau, gan gynnwys y canlynol:

- enw cywir a chyfeiriad llawn y personau neu'r elusennau yr hoffech gofio amdanynt, e.e. **Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru, Llys Garth, Garth Road, Bangor, Gwynedd, LL57 2RT, Rhif Elusen 230772**
- unrhyw eitemau penodol rydych chi wedi'u haddo i ffrindiau neu berthnasau
- popeth sy'n ddyledus gennych chi, o forgais i daliadau HP (gydag enwau a chyfeiriadau cwmnïau)
- popeth sy'n ddyledus i chi
- eitemau sy'n eiddo ar y cyd

Os ydych chi'n gweld cyfreithiwr, gall eich helpu i lunio rhestr o'ch eiddo a'i werth. Bydd hefyd yn dweud wrthyhych chi am y costau bras sy'n gysylltiedig â chreu Ewyllys, costau angladd ac ati, ac yn esbonio sut i dynnu eich holl gostau o'ch asedau.

Beth bynnag sydd ar ôl wedi i chi wneud rhoddion penodol yw gweddill eich ystâd. Erbyn hyn, mae llawer o bobl yn dewis gadael y gweddill i'w hoff elusen.

Os oes gennych chi geisiadau personol (er enghraifft, ynghylch rhoi organau neu'r math o angladd rydych yn ei ffafrio), gwnewch yn siŵr bod eich perthnasau agos yn gwybod am hyn ymlaen llaw. Erbyn i'ch Ewyllys gael ei ddarllen, efallai y bydd yn rhy hwyr i gyflawni eich dymuniadau.

4. Sut gallaf fod yn siŵr bod fy nymuniadau'n cael eu gweithredu?

Dyna pam rydych chi'n penodi Ysgutorion – dau fel rheol. Gall helpu os yw un yn gyfreithiwr sy'n delio â'ch Ewyllys. Mae'n ddigon posib mai eich prif etifedd – gŵr, gwraig neu blentyn hynaf – fydd y llall.

Os na fyddwch yn dewis unrhyw Ysgutorion, bydd y Llys yn penderfynu ar eich rhan – ac ni fyddant yn gyfarwydd â'ch dymuniadau.

5. Gwneud synnwyr o'ch Ewyllys

Mae iaith gyfreithiol yn ddieithr i'r rhan fwyaf ohonom ni. Fodd bynnag, gall y diffiniadau hyn fod o help i chi:

- **Buddiolwr:** Unrhyw un sy'n elwa mewn unrhyw ffordd o'ch Ewyllys.
- **Cymynrodd:** Rhodd neu eitemau o arian.
- **Codisil:** Dogfen gyfreithiol ar wahân sy'n golygu neu'n ychwanegu at yr Ewyllys wreiddiol.
- **Devize:** Rhodd o dir.
- **Ystâd:** Popeth sy'n eiddo i chi a all gynnwys eich cartref adeg eich marwolaeth.
- **Ysgutor:** Person rydych yn ei benodi i sicrhau bod eich dymuniadau'n cael eu gweithredu.
- **Diewyllys:** Rhywun sy'n marw heb adael Ewyllys.
- **Probad:** Dogfen sy'n sefydlu'n swyddogol eich bod wedi gadael Ewyllys ddilys a phwy yw eich ysgutorion neu eich gweinyddwyr.
- **Gweddill:** Popeth sydd ar ôl ar ôl talu trethi, bil yr angladd a biliau eraill a phob gwaddol wedi'u tynnu allan.
- **Ewyllysiwr (gwrw) / Ewyllyswraig (benyw):** Y person sy'n gwneud yr Ewyllys.

6. Sut gall rhodd yn fy Ewyllys weithio i fywyd gwyllt yng Ngogledd Cymru?

I ni yn Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru, mae rhoddion mewn Ewyllysiau'n hanfodol i'n helpu i gynllunio ar gyfer y dyfodol – gan sicrhau bod y dyfodol hwnnw'n gyfoethog o ran bywyd gwyllt a bod pobl yng Ngogledd Cymru yn deall pam mae hyn mor bwysig. Yn ffodus, cydnabyddir yn gyffredinol y byddai tua 35% o bobl yn y DU yn ystyried gadael rhodd i elusen. Fodd bynnag, er gwaethaf y bwriadau da hyn, mae ymchwil yn awgrymu mai dim ond tua 6% o bobl sydd wedi gadael cyfraniad i achosion da.

Rydym yn gwybod y gwahaniaeth y gallai pontio'r bwlch hwnnw rhwng 6% a 35% ei wneud i fywyd gwyllt yn lleol. Mae sawl gwaddol yn gwneud pethau gwych eisoes – yn ystod y blynyddoedd diwethaf, maent wedi ein helpu i reoli gwarchodfeydd natur, diogelu rhywogaethau unigol, achub safleoedd bywyd gwyllt a helpu plant ysgol i greu gerddi bywyd gwyllt hardd – ond mae'n amlwg bod cymaint mwy y gellid ei wneud.

Mae ein partneriaethau ysgrifennu Ewyllys am ddim amrywiol (gweler uchod) wedi'u cynllunio i helpu pobl i gymryd y cam pwysig at ysgrifennu Ewyllys. Cofiwch nad oes rheidrwydd o gwbl arnoch i'w defnyddio, na gadael rhodd i ni os byddwch yn gwneud hynny. Os byddwch yn dewis gadael gwaddol, byddwn yn hynod ddiolchgar am eich haelioni wrth gwrs – a gobeithiwn y byddwch yn teimlo boddhad o wybod y bydd rhodd i ni yn gadael ôl eich troed ar ein tirwedd ni am byth.

Rydym yn mawr obeithio na fydd unrhyw Ewyllys a wneir o'n plaid ni'n cael ei darllen am flynyddoedd lawer!

Os byddwch yn penderfynu gadael rhan o'ch ystâd i Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru ai peidio, plis penderfynwch wneud Ewyllys!

7. Ein haddewidion o ran gwaddol

Mae Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru yn falch o fod â Siarter Gwaddol, sy'n manylu ar ein hymrwymiaidau i bobl sy'n gadael gwaddol i ni, a'u teuluoedd.

Siarter Ewyllys

1. Byddwn yn parchu eich preifatrwydd. Mae eich Ewyllys yn ddogfen bersonol sy'n mynegi eich dymuniadau chi a byddwn yn trin unrhyw wybodaeth rydych yn ei rhoi i ni fel gwybodaeth gyfrinachol.
2. Rydym yn deall y bydd eich teulu a'ch anwyliaid yn dod yn gyntaf bob amser.
3. Rydym yn deall mai eich penderfyniad chi yw hwn a bod rhaid i chi ei wneud yn eich amser eich hun.
4. Ni fyddwn byth yn dylanwadu'n amhriodol ar ymarferwyr cyfreithiol i annog rhoddion i'r Ymddiriedolaethau Natur, nac yn rhoi pwysau arnoch chi i adael rhodd yn eich Ewyllys.
5. Byddem wrth ein bodd yn clywed gennych chi os hoffech roi gwybod i ni eich bod wedi gadael rhodd i ni yn eich Ewyllys. Hefyd, rydym yn parchu eich penderfyniad os yw'n well gennych beidio â gwneud hynny.
6. Ni fyddwn byth yn gofyn i chi ddatgelu gwerth neu fath y rhodd rydych wedi dewis ei adael.
7. Rydym yn parchu eich hawl, ar unrhyw adeg yn y dyfodol, i newid eich meddwl am rodd yn eich Ewyllys i Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru.
8. Ni fydd amcanion a nodau'r Ymddiriedolaeth Natur yn newid yn y dyfodol rhagweladwy. Byddwn yn defnyddio eich rhodd yn ofalus ac yn gost-effeithiol fel ei bod yn cael yr effaith fwyaf posib ar gadwraeth ac addysg bywyd gwyllt yng Ngogledd Cymru.
9. Byddwn yn trin pa rodd bynnag rydych yn ei gadael i ni yn ofalus, yn sensitif a gyda pharch.
10. Ar ôl derbyn eich rhodd, efallai y byddwn yn rhoi gwybodaeth am beth mae wedi ein helpu ni i'w gyflawni ac i gydnabod eich enw yn ein llyfr cofiau, sydd ar gael i'w weld yn ein pencadlys, er mwyn diolch i chi ac annog ewyllysiau yn y dyfodol. Dim ond gyda chaniatâd penodol eich teulu neu ysgutor eich Ewyllys fyddwn ni'n gwneud hyn.